

Kaupunginhallitus 15.10.2024 § 250

§ 250

Seudullisen lähijunavarikon valmistelun käynnistäminen (Pöydälle 7.10.2024)

Valmistelijat / lisätiedot:
Uusitupa Antti
Leino Essi
Kaitanen Susanna
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunkiympäristön toimialajohtaja Isotalo Olli

Kaupunginhallitus

1

kehottaa kaupunkisuunnittelukeskusta käynnistämään lähijunavarikon mahdollistavan asemakaavoituksen Näkinmetsän alueella,

2

toteaa, että lähijunavarikon toteuttamisesta päätetään myöhemmin Espoossa ja Kirkkonummella tehtävän asemakaavatyön ja muiden selvitysten tulosten perusteella.

Käsittely

Partanen Kataisen kannattamana teki seuraavan muutosehdotuksen:

Muutetaan päätösehdotuksen kohta 2 kuulumaan seuraavasti: 2 toteaa, että lähijunavarikon sijainnista ja toteuttamisesta päätetään myöhemmin Espoossa ja Kirkkonummella tehtävän asemakaavatyön ja muiden selvitysten tulosten perusteella Espoon ja/tai Kirkkonummen valtuustojen toimesta. Tarvittaessa voidaan käynnistää valmistelu muissakin sijainneissa.

Lisätään uusi kohta 3. toteaa, että Näkinmetsän alueelle sijoittuu maakunnallisesti tärkeä ja yksi Espoon tärkeimmistä ekologisista yhteyksistä, jonka toimivuutta mahdollinen varikon sijainti ei saa vaarantaa. Asemakaava laaditaan siten, että viheryhteyden parantaminen on mahdollista toteuttaa eri keinoin esimerkiksi vihersillalla.

Lisätään uusi kohta 4. Asemakaava laaditaan siten, että negatiiviset vaikutukset virkistysreitteihin ja -polkuihin sekä alueen virkistysarvoihin jäävät mahdollisimman pieniksi.

Lisätään uusi kohta 5. Päätöksenteon tueksi tuodaan arvio Sammalvuoreen rakennetun metron kalliovarikon sekä Blominmäen kallion sisään rakennetun jätevedenpuhdistamon toteutuneista vaikutuksista maanpäälliseen luontoon.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Partasen ehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen yksimielisesti hyväksyneen sen.

Päätös

Kaupunginhallitus

1

päätti kehottaa kaupunkisuunnittelukeskusta käynnistämään lähijunavarikon mahdollistavan asemakaavoituksen Näkinmetsän alueella,

2

totesi, että lähijunavarikon sijainnista ja toteuttamisesta päätetään myöhemmin Espoossa ja Kirkkonummella tehtävän asemakaavatyön ja muiden selvitysten tulosten perusteella Espoon ja/tai Kirkkonummen valtuustojen toimesta. Tarvittaessa voidaan käynnistää valmistelu muissakin sijainneissa,

3

totesi, että Näkinmetsän alueelle sijoittuu maakunnallisesti tärkeä ja yksi Espoon tärkeimmistä ekologisista yhteyksistä, jonka toimivuutta mahdollinen varikon sijainti ei saa vaarantaa. Asemakaava laaditaan siten, että viheryhteyden parantaminen on mahdollista toteuttaa eri keinoin esimerkiksi vihersillalla.

4

Asemakaava laaditaan siten, että negatiiviset vaikutukset virkistysreitteihin ja -polkuihin sekä alueen virkistysarvoihin jäävät mahdollisimman pieniksi.

5

Päätöksenteon tueksi tuodaan arvio Sammalvuoreen rakennetun metron kalliovarikon sekä Blominmäen kallion sisään rakennetun jätevedenpuhdistamon toteutuneista vaikutuksista maanpäälliseen luontoon.

Selostus

Tiivistelmä

Espoon kaupunkirata ja muu lähijunaliikenteen kehittäminen ja lisääminen edellyttää uuden varikon toteuttamista. Lähijunaliikenteen tarpeisiin voidaan parhaiten vastata Rantaradan varteen sijoittuvalla, nykyistä junaliikenteen varikkoverkosta täydentävällä, uudella lähijunavarikolla.

Asemakaavallisten edellytysten tutkiminen käynnistetään Näkinmetsän alueella varikon sijoittamiseksi kallioon, maanalaisiin tiloihin. Asemakaavoituksen käynnistäminen Näkinmetsässä liittyy aiempaan sitoutumiseen varikkovaihtoehtojen selvittämiseen yhteistyössä Kirkkonummen kunnan kanssa, josta on päätetty Espoon kaupunginhallituksessa 18.12.2023. Ratkaisu edellyttää toteutusedellytysten varmentamista asemakaavaprosessin kautta. Näkinmetsän alueella voimassa oleva yleiskaavaratkaisu tukee varikon toteuttamismahdollisuutta.

Maakuntakaavatilanne

Uusimaa 2050 -kaavassa on raskaan raideliikenteen varikon merkinnällä osoitettu alueita varikoille, jotka ovat oleellisia maakunnallisen ja valtakunnallisen raideliikenteen toimivuudelle ja kehittämiselle. Lähijunavarikon sijainti on maakuntakaavassa osoitettu Espoon ja Kirkkonummen rajalle.

Kohdemerkinällä osoitetun varikon tarkka sijainti ja laajuus määritellään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Eri vaihtoehtoja selvitettyä on tunnistettu suunnitellun lähijunavarikon toiminnalliset ja liikenteelliset tarpeet. Näkinmetsän sijainti mahdollistaisi varikon toteuttamisen maakuntakaavassa osoitettuun tarpeeseen.

Yleiskaavatilanne

Kalliovarikko sijoittuisi alueelle, jossa yleiskaavoissa osoitettu maankäyttö painottuu viheralueisiin Kauklauden ja Mikkelän välissä. Merkittävät liikenneväylät, Kehä III ja rantarata, rajaavat mäkistä ja metsäistä aluetta pohjoisen ja etelän suunnista. Alueen pohjoispuolella, Kehä III:n takana, on Blominmäen kalliopuhdistamo. Eteläpuolella, rantaradan takana, on Espoonjokilaakson avoin viljelymaisema. Suunnittelussa oleva Länsirata on osoitettu kulkemaan suunnittelualan läpi.

Suunnittelualan yleiskaavallinen ratkaisu rakentuu voimassa olevien Espoon eteläosien yleiskaavan, Blominmäen osayleiskaavan sekä voimaan tulleen Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan muodostamasta kokonaisuudesta. Käynnissä olevassa Espoon yleiskaava 2060:ssa Näkinmetsän alueelle on osoitettu Mankin alueen kanssa vaihtoehtoinen sijaintipaikka lähijunavarikolle merkinnällä joukkoliikenteen varikon selvitystarve. Espoon yleiskaava 2060:n edetessä yleiskaavatyö tarjoaa ajantasaista selvitystietoa varikon jatkosuunnitteluun.

Voimassa olevassa yleiskaavassa alueelle on osoitettu varikon selvitystarve, jonka selityksen mukaisesti selvitetään pääkaupunkiseudun junaliikenteen tarpeisiin rakennettavan varikon vaihtoehtoisia sijaintipaikkoja sekä Kirkkonummen että Histan suuntiin käyttäen kriteereinä junaliikenteen tarpeita, taloudellisuutta ja toimivuutta, sijaintipaikan luonto- ja kulttuuriarvoja sekä kaupunkirakenteen tarkoituksenmukaisuutta.

Näkinmetsän vaihtoehto

Maanalainen kalliovarikko tarjoaa sijaintinsa ja toteutustapaansa liittyvien ominaisuuksien perusteella selkeitä etuja, mutta myös huomioitavia riskejä. Kallioon rakentaminen arvioidaan merkittävästi maanpäällisiä varikkovaihtoehtoja kalliimmaksi, mutta toisaalta keskeisen sijainnin vaikutus liikennöintiin on myönteinen. Varastointi ja huoltotoiminta kallion sisällä on lisäksi suojassa mm. säätä ja ilkvallalta.

Muut varikkovaihtoehdot

Näkinmetsän lisäksi on selvitetty vaihtoehtoisia lähijunavarikon sijainteja vv.2020-2023. Vaihtoehtojen määrä on karsiutunut näiden keskinäisissä vertailuissa. Toteutuskelpoisimmiksi vaihtoehdoiksi on syksyllä 2023 arvioitu Näkinmetsä ja Mankki Espoossa sekä Luoma ja Vuohimäki Kirkkonummella.

Mankin osalta voimassa oleva Espoon eteläosien yleiskaava osoittaa alueen maa- ja metsätalouskäyttöön. Yleiskaavan osoittama maankäyttö on Mankin alueella luonteeltaan paikallisiin kysymyksiin vastaavaa ja olemassa oleviin toimintoihin tukeutuvaa.

Kirkkonummen puolella olevia vaihtoehtoja arvioidaan tarkemmin käynnissä olevassa vaihtoehtoja vertailevassa selvitystyössä.

Selvitykset ja jatkotoimenpiteet

Asemakaavatyön aikana tehdään mahdolliset tarvittavat lisäselvitykset, kuten vaikutukset alueen ekologisten kokonaisuuksien välisiin yhteyksiin ja suunnittelussa olevaan Länsirataan.

Lähijunavarikon toteuttamistarpeesta sekä mahdollisista sijaintivaihtoehdoista on tehty selvityksiä ja yleispiirteisiä suunnitelmia sekä kaupungin omana työnä että ulkopuolisten asiantuntijoiden toimesta.

Tällä hetkellä ajankohtainen on Espoon ja Kirkkonummen yhteisenä hankintana käynnistämä selvitys, jossa vertaillaan Näkinmetsän ja Mankin sekä Kirkkonummen Luoman ja Vuohimäen sijaintivaihtoehtoja.

Lähijunavarikon toteuttamistarvetta koskevia ajankohtaisia selvityksiä ovat mm. Lähijunaliikennealueen varikkoselvitys (Väylävirasto 2020) sekä HSL-alueen lähijunaliikenteen alustava varikkoselvitys (Junakalustoyhtiö 2023). Espoon Näkinmetsää käsitteleviä selvityksiä ovat mm. Kalliovarikkoselvitys (Sweco 2023) sekä Näkinmetsän selvitys (WSP 2023).

Valtion vuoden 2023 toisessa lisätalousarviossa on Espoon kaupunkiratahankkeen 178 500 000 euron tarkistetusta valtuudesta 41 000 000 euron valtuuden käytön edellytyksenä, että Espoon kaupunki ja Kirkkonummen kunta ovat päättäneet Rantaradan varrelle kaavoitettavan lähijunaliikenteen varikon kaavoituksen aloittamisesta vuoden 2024 loppuun mennessä.

Lisäksi valtion ja Helsingin seudun kuntien välillä neuvotellussa MAL 2023 sopimuksen neuvottelutuloksessa on kirjattu, että Espoon kaupunki ja Kirkkonummen kunta laativat selvityksen Rantaradan lähijunaliikenteen varikoiden vaihtoehtoisista sijaintipaikoista vuoden 2024 aikana. Selvityksen perusteella kunnat käynnistävät kumpikin lähijunaliikenteen varikon kaavoituksen viimeistään vuoden 2025 aikana omilla alueillaan.

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 07.10.2024 § 238

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunkiympäristön toimialajohtaja Isotalo Olli

Kaupunginhallitus

1
kehottaa kaupunkisuunnittelukeskusta käynnistämään lähijunavarikon mahdollistavan asemakaavoituksen Näkinmetsän alueella,

2
toteaa, että lähijunavarikon toteuttamisesta päätetään myöhemmin Espoossa ja Kirkkonummella tehtävän asemakaavatyön ja muiden selvitysten tulosten perusteella.

Käsittely

Partanen Kataisen kannattamana ehdotti, että asia jätetään pöydälle. Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Partasen ehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen yksimielisesti hyväksyneen sen.

Päätös

Kaupunginhallitus:
Asia jätettiin yksimielisesti pöydälle.

Kaupunginhallitus 18.12.2023 § 355

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunkiympäristön toimialajohtaja Isotalo Olli

Kaupunginhallitus päättää, että Espoon kaupunki yhteistyössä Kirkkonummen kunnan kanssa käynnistää tarvittavat jatkoselvitykset seudullisen lähijunavarikon varikon toteuttamisen mahdollistamiseksi ja varikon edellyttämän kaavoituksen valmistelemiseksi. Maakuntakaavassa osoitetun Kirkkonummen ja Espoon rajan tuntuman sijaintivaihtoehtojen (Mankki tai Luoma) lisäksi Espoo ja Kirkkonummi selvittävät Espoon Näkinmetsän maanalaisen varikon ja Kirkkonummen Vuohimäen maanpäällisen varikon toteuttamisvaihtoehdot ja kaavoituksen edellytykset.

Espoon kaupunki ja Kirkkonummen kunta yhdessä sitoutuvat käynnistämään kaavavalmistelut omilla alueillaan vuoden 2024 aikana.

Käsittely

Christina Gestrin poistui esteellisenä asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi (maanomistus suunnitellulla alueella, HallL 28.1 § 3-kohta).

Esittelijän kokouksessa tekemät muutokset on huomioitu pöytäkirjassa.

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Liitteet**Oheismateriaali**

- Espoon Kalliovarikko lisäselvitys 2023
- Kalliovarikon liikenteellinen selvitys 2023

Tiedoksi